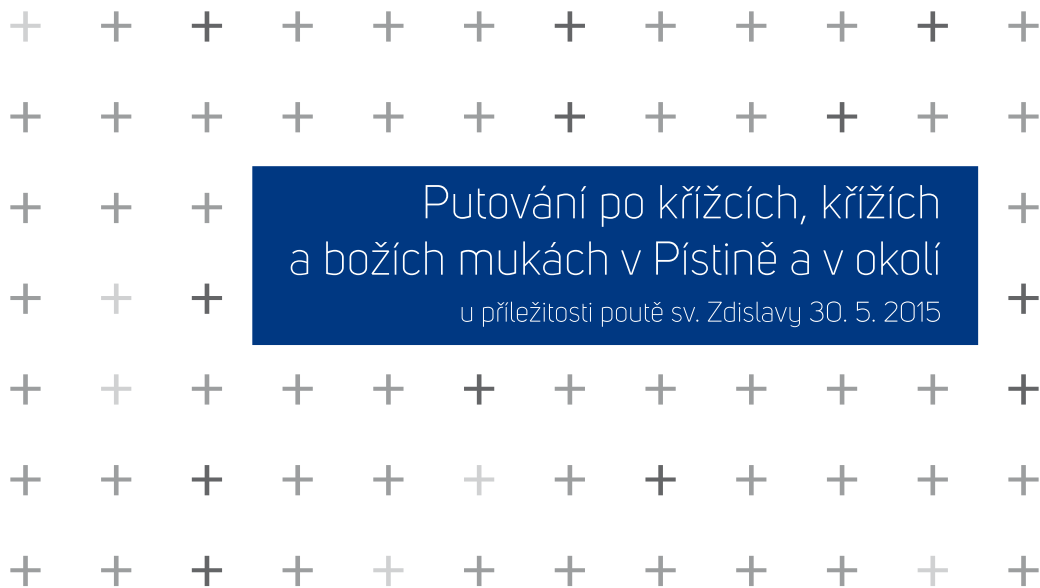

1/2015

Putování po křížcích, křížích
a božích mukách v Pístině a v okolí

u příležitosti poutě sv. Zdislavy 30. 5. 2015

Poděkování

- Panu A. Adamcovi a dalším pracovníkům Domova Pístitina, kteří se zasloužili o založení a udržení novodobé tradice zdislavské vesnické pouti.
- Starostovi A. Fišerovi a dalším zastupitelům obce Pístitina, kteří se rozhodli v tradici poutě i v roce 2015 (a dále) pokračovat.
- Starostovi J. Krupičkovi a dalším zastupitelům města Stráže nad Nežárkou za celkovou součinnost.
- Členům Tělovýchovného spolku Pístitina a SDH Pístitina za porozumění a podporu při zrodu celého námětu.
- Paní J. Jannové, kronikářce obce.
- Panu J. Houškovi ml. za řadu neocenitelných informací z historie obce.
- Panu Z. Toulovi za pomoc při tvorbě mapových podkladů.
- Panu J. Vrchotovi za vysvětlení rodových souvislostí obce.
- Rodinám Houškových, Blažkových a Adamových při vytvoření historie usedlostí spojených s jejich rody.
- Panu R. Adamovi za nápad uspořádat „putování za křížky“.
- Panu Z. Daňhovi za cílevědomé úsilí vedoucí ke zrodu celé aktivity.

A všem ostatním, kteří mají zájem o zachování božích muk, křížků a křížů v okolí Pístitiny.

Obsah

Poděkování	1
Obsah	2
O pouti v Pístině	3
O Pístině	4-5
Popis putování	5
Putování za křížky	6 -10
MAPA	
Historie seelských rodů	11-14
Pojmenování po chalupě	15-17
Zajímavosti z historie	18
Z dobového tisku	19
Zdroje a citace	20
Závěr	20

O pouti v Pístině

Tradice vesnických poutí je dlouhá řadu století a tak tomu bylo i v Pístině. Patřily vždy k významným událostem v životě vesnice. Bohužel tato tradice začala ve druhé polovině minulého století odeznívat, až poutě skončily úplně. Dle vzpomínek místních pamětníků bývala pouť na Cyrila a Metoděje, později byla pouť spojována s poutí ve Stráži na Petra a Pavla. To se však změnilo tím, že současný Domov Pístina uspořádal poprvé pouť v roce 2003 a pak se staly poutě nejen událostí v životě obyvatel ústavu, ale celé vesnice. V té době se také Domov Pístina přihlásil k odkazu sv. Zdislavy z Lemberka a postavil jí zasvěcená boží muka ve svém areálu.

Zdislava z Lemberka byla česká šlechtična a zakladatelka špitálu. V roce 1907 byla prohlášena za blahoslavenou a roku 1995 papežem Janem Pavlem II. za svatou.

V situaci, kdy se bude v příštím roce zařízení stěhovat z obce a tím ukončí svou činnost, padlo ve vedení ústavu rozhodnutí v roce 2015 pouť již nepořádat. Bylo by jistě škoda, kdyby tato téměř patnáctiletá tradice skončila. Zastupitelstvo obce se v součinnosti s Tělovýchovným spolkem Pístina rozhodlo pouť zachovat, a uskutečnit ji tak nejen v roce 2015, ale i v následujících letech.

Hlavní poutě na sv. Zdislavu se konají vždy u příležitosti jejího svátku, který podle tradičního kalendáře připadá na konec května, v letošním roce pak na sobotu 30. 5.

Poutě měly vždy určitý náboženský obsah. V posledních letech došlo jak v Pístině, tak v jejím okolí k řadě oprav tzv. malé sakrální architektury. Kříže, křížky a boží muka vypovídají nejen o víře lidí, ale i o historii sídel, rodin, památných událostí v životě obyvatel a i v životě celé vesnice za historii mnoha staletí. Svůj odkaz tedy předávají dále až do současnosti. Vznikl tak námět založit novou tradici „putování po nich“ a udělat z toho jeden z hlavních bodů programu poutě v Pístině.

O Pístině

Pístina je malebná jihočeská vesnička, obklopená rybníky a lesy, která byla na základě své hodnotné venkovské zástavby a celkového urbanistického výrazu vyhlášena vesnickou památkovou zónou lidové architektury.

Nejstarší zmínka o Pístině pochází z roku 1397, kdy je uváděna jako zboží pánů z Hradce. Později patřila k panství Stráže nad Nežárkou, které po vymření rodu pánů ze Stráže změnilo několikrát majitele, až ji v roce 1577 koupil Vilém z Rožmberka.

Obec je středověkého založení, s dosud čitelnou původní půdorysnou strukturou. Základní velkou parcelaci na 16 velkých usedlostí uváděných v berní rule z roku 1654 a rovněž v Tereziánském katastru z roku 1757, dokládá i mapa stavebního katastru z roku 1827 a je zřetelná a v podstatě platná až do dnešní doby.

Po celou dobu své existence ležela Pístina stranou závažných historických událostí. I husitská tažení a třicetiletá válka se jí dotýkaly jen okrajově. Vývoj obce probíhal relativně klidně, bez podstatných změn a zvratů, které by výrazně ovlivnily život vesnice a zanechaly stopy na jejím výrazu.

Konec 15. století a začátek 16. století lze charakterizovat jako období relativního klidu a počínajícího hospodářského vzestupu celého kraje. Pístina byla založena a vyvíjela se jako typická zemědělská obec, kde měl mimo polního hospodářství velký význam i chov dobytka a včel. Své místo zde měli i drobní řemeslníci.

Péče o dobytek byla svěřována jedné osobě, která pásala dobytek všech obyvatel vesnice společně na obecních pastvinách. Byli to obecní pastýři, kterým se říkávalo též slouhové. Tito lidé mívali i značné zvěrolékařské zkušenosti a často pomáhali v tomto směru i hospodářům. O pastýřích se dochovaly zmínky již z roku 1603, kdy se uvádí „Maruše, dcera pastýře z Pístiny“, z roku 1607 pak pochází zmínka o „Martínovi, pastýři“ a následují další.

Za starých časů se v této oblasti pěstovalo hodně lnu, který sloužil k tehdy velmi rozšířené výrobě plátna. Pro zpracování lnu byly u každé obce zřízeny sušárny, zvané pazderny, v nichž se len sušival pro celou obec. O sušení lnu v pazdernách pečovali zkušení lidé, kteří tam také bydleli. Nazývali se pazderníci. V Pístině se připomíná již r. 1615–1617 pazderník Pavel, a lze najít celou řadu jeho následovníků.

Provozování polního hospodářství též vyžadovalo, aby v obci byli i řemeslníci. Především to byli kováři, kteří provozovali řemeslo v obecní kovárně. V Pístině se připomíná kovář na obci již r. 1651. Dále bylo též velmi potřebné kolářství. Koláři se zde připomínají již od roku 1730.

Při stavbách domů se uplatňovali mistři tesařští, později koncem 18. a hlavně v 19. stol., kdy byla většina dřevěných domů přestavěna na zděné, mistři zedničtí.

Z dalších řemeslníků zde byli evidováni krejčí a tkalci. Tkalcovský stav býval častý v mnoha domech, kde si obyvatelé často tkali plátno pro svou potřebu.

Ve výčtu řemesel nesmíme zapomenout ani na hostinské. Ze starší doby se připomíná již roku 1687 Pavel Smrčka, hostinský v Pístině.

O veřejný pořádek v obci pečovali rychtáři, kteří byli dosazováni vrchností. Zachoval se seznam rychtářů obce Pístiny od roku 1542, kde se jako první rychtář uvádí Javůrek.

Nábožensky příslušela Pístina k faře Stráž nad Nežárkou, kostelu sv. Petra a Pavla. V obci byla v roce 1824 uprostřed návsi postavena nákladem obce kaple, která je zasvěcena sv. Kateřině a čtrnácti pomocníkům a v současné době je památkově chráněna.

Od roku 1995 se obec Pístina stala rovněž domovem zdravotně postižených žen a dívek, umístěných v Ústavu sociální péče o mládež, který se do obce přestěhoval ze zámku ve Stráži nad Nežárkou.

Popis putování

- Společné putování začne setkáním na návsi u kaple sv. Kateřiny, kde je také první zastavení. Trasu lze samozřejmě také absolvovat individuálně.
- Čas zahájení společného putování je uveden v programu poutě
- Každé zastavení je spojené s jednou památkou (křížek, kříž, boží muka) a je u něj uveden také komentář.
- Jednotlivá zastavení jsou zaznamenána v mapě, která je součástí bulletinu.
- Trasa putování má okružní charakter kolem vesnice a měří 9 km. Většinou se jde po zpevněných polních a částečně i lesních cestách. Její absolvování je pro pěší a je potřeba počítat s cca 2 hodinami cesty.
- Fotografie uvedené v bulletinu jsou pořízeny ve 4/2015.
- Některé památky jsou spojeny s tradičními rody ve vesnici, v dohodě s rodinami Adamů, Blažků a Houšků je jejich historie do současnosti uvedena na str. 11 – 14.
- Některé památky jsou také označovány podle tradičních názvů usedlostí „po chalupě“, přehled je uveden na str. 15 – 17.

Putování za křížky

Zastavení č. 1

Křížek u kaple sv. Kateřiny

- Označení: A13
- GPS: 49°02'58.56"N, 14°54'00.84"E
- Katastrální území: Pístina [720992]
- Majitel/uživatel pozemku: Obec Pístina, č.p. 35, 37802 Pístina
- Křížek byl opraven v roce 2012 z iniciativy a prostředků obce Pístina a za finančního příspěví Jihočeského kraje.

Zastavení č. 2

Křížek Blažků za humny k Březinám

- Označení: A7
- GPS: 49°03'02.11"N, 14°53'24.88"E
- Katastrální území: Pístina
- Majitel/uživatel pozemku: J. Houška
- Křížek byl opraven iniciativou a na náklady rodiny Houšků č.p. 2 v roce 2010
- Křížek byl spojen tradičně s obyvateli gruntu č. 16 „U Tomišků“ rodinou Blažků, viz část „Historie selských rodů“

Zastavení č. 3

Boží muka sv. Zdislavy

- Označení: A12
- GPS: 49°03'06.84"N, 14°53'53.88"E
- Katastrální území: Pístina
- Majitel/uživatel pozemku: Jihočeský kraj, U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice 7, 37001 České Budějovice
- Boží muka byla vybudována z darového materiálu v průběhu května 2002, stavbu provedli údržbáři Domova Pístiny.
- Na místě božích muk byla původně jen louka, kterou tehdejší ÚSP koupil a na místě vybudoval mimo jiné i rybník, na jehož výstavbu přispěla i obec Pístina.
- Do niky božích muk byl umístěn reliéf sv. Zdislavy, který vytvořila paní Z. Skořepová, reliéf byl umístěn 14. 5. 2003 a náklady na vytvoření reliéfu uhradil Ing. Houška z Pístiny. Kaplička byla vysvěcena páterem Habartem za účasti ministrantů Kutišových a katolické obce Pístiny.

Zastavení č. 4

Křížek Houšků u Dolního návesného

- Označení: A5
- GPS: 49°03'01.69"N, 14°54'03.41"E
- Katastrální území: Pístina
- Majitel/uživatel pozemku: Obec Pístina, č.p. 35, 37802 Pístina
- Křížek byl opraven v roce 2012 z iniciativy a prostředků obce Pístina a za finančního příspěví Jihočeského kraje.
- Křížek byl tradičně spojen s obyvateli gruntu č. 12 „U Houšků“, viz část „Historie selských rodů“

Zastavení č. 5

Boží muka sv. Kateřiny

- Označení: A3
- GPS: 49°03'10.61"N, 14°54'00.83"E
- Katastrální území: Pístina
- Majitel/uživatel pozemku: ZP Group - věčné břemeno obec Pístina
- Boží muka byla převezena od domu p. Deutchové, kde byla již nakloněna na dům a hrozilo jejich zřícení.
- Mezi p. Daňhou a obcí bylo dohodnuto, že boží muka mohou nově stát na jeho pozemku. Idea nového umístění byla v tom, že muka od nepaměti stávala na konci vesnice. Konkrétní místo bylo určeno ve shodě se starostou A. Fišerem a občany z této části vesnice, která se tradičně nazývá „Na Vyhňálce“ – p. Deutchovou a rodinou Karlíků.
- Jejich přemístění a renovace byla provedena v roce 2012. Boží muka technicky přemístila firma Jipama, zrestaurování provedl akademický sochař Vladimír Krnínský, obrázek vytvořila restaurátorka Zdena Skořepová, technickou asistenci zajišťoval Ondřej Šimek.
- Na božích mukách je obrázek sv. Kateřiny, patronky vesnice.

Zastavení č. 6 - Křížek Dvořáků v Háječku

- Označení: A1
- GPS: 49°03'15.83"N, 14°54'00.20"E
- Katastrální území: Pístina
- Majitel/uživatel pozemku: Obec Pístina, č.p. 35, 37802 Pístina
- Křížek byl opraven v roce 2012 z prostředků obce Pístina.
- Křížek byl původně v těsné blízkosti silnice ve zpuštěném a stromy zarostlém prostoru mezi hlavní silnicí a cestami k Závistivému rybníku. Celý prostor byl zkulturnován, křížek přeložen o několik metrů do centra nově vzniklého háječku.
- Stromy darem věnoval a zasadil hajný p. Janeček z Domanína.

Zastavení č. 7 - Kříž Doňků

- Označení: A2
- GPS: 49°03'18.72"N, 14°54'06.90"E
- Katastrální území: Pístina [720992]
- Majitel/uživatel pozemku: Adam Radim
- O kamenném kříži, který stojí jako maják nad poli a loukami patřících po staletí rodině Doňků na usedlosti čp.12 v Pístině, vyprávěli pamětníci našich předků. Měla jej nechat zbudovat zbožná Josefa Doňková, rozená Brožová z Mníšku, manželka hospodáře Josefa Doňka, jež převzal grunt čp.12 v roce 1834. Z historických pramenů je známo, že tento hospodář Josef Doněk zemřel ve svých 58 letech dříve, než jeho čtvrtý, ale jediný žijící syn Josef nabyl zletilosti. Podle vyprávění nechala Josefa postavit kříž se soškou Ježíšovou u tehdejší cesty do Stráže aby shlížel na rodinný majetek, a aby jej ochraňoval. Josefa ztratila nejen manžela, ale v minulosti jí zemřeli předčasně, již jako batolátka její tři synové. Josefa podporovala i kapli Sv.Kateřiny v Pístině, finančně přispěla na mešní kalich do této kaple. Zbudování kříže bylo tak dalším krokem, jak vyjádřit oddanost a pokoru těžce zkoušené ženy před Bohem. V noci na úterý 13. ledna 2004 za sněhové vánice veliký víchr povalil tento kamenný kříž, který padl a rozlámal se na 6 kusů. Byl znovu postaven a opraven akademickým sochařem V. Krnínským za finančního přispění obce Pístiny.

Zastavení č. 8 - Křížek Vášů v Hlinicích

- Označení: A4
- GPS: 49°03'30.90"N, 14°54'14.70"E
- Katastrální území: Stráž nad Nežárkou [756377]
- Majitel/uživatel pozemku: Město Stráž nad Nežárkou, náměstí Emy Destinové 61, 37802 Stráž nad Nežárkou
- Pořídil jej Tomáš Váša v r. 1854. Křížek původně stál na protější straně silnice a byl přemístěn při jejím rozšířování
- O křížek pečují potomci rodiny Vášů z č.p. 3, bývalý grunt č. 13.

Zastavení č. 9

Křížek na Čáchovně (plechový)

- Označení: A14
- GPS: 49°03'47.35"N, 14°53'52.35"E
- Katastrální území: Stráž nad Nežárkou [756377]
- Majitel/uživatel pozemku: Město Stráž nad Nežárkou, náměstí Emy Destinové 61, 37802 Stráž nad Nežárkou
- Křížek na Čáchovně (Šáchovně) je plechový, stojící na pravé straně bývalé spojovací cesty do Stříbřece. V základu leží kruhová (asi 100 cm v průměru) kamenná deska, v níž je na pravé straně vytesáno písmeno K a na zadní straně jsou dva zřetelné důlky. Kronika uvádí, že žulové části jsou z bývalého pranýře, který stával na strážském náměstí.

Zastavení č. 10

Řepova boží muka na strážské cestě

- Označení: A9
- GPS: 49°03'28.24"N, 14°54'51.63"E
- Katastrální území: Stráž nad Nežárkou [756377]
- Majitel/uživatel pozemku: Město Stráž nad Nežárkou, náměstí Emy Destinové 61, 37802 Stráž nad Nežárkou
- Řepova boží muka z šedavé žuly jsou na levé straně mníšecké cesty. Na pravé straně nahoře je vytesán letopočet 1691. Vedle letopočtu zpředu jsou vytesána písmena WS. V přední nise je vytesáno K. 1825 F. Nad nikami jsou vytesány dvojice pětilístých růží. Úplně nahoře nad středním hranolem je menší, s úmrlčí hlavou a hnáty na čelní straně, po stranách je křížek s pětilistou růží. Na vrcholu býval třiramenný kříž. Tradice také zde spojuje některé části božích muk se strážským pranýřem.

Zastavení č. 11

Křížek na strážské cestě

- Označení: A10
- GPS: 49°03'23.05"N, 14°54'56.03"E
- Katastrální území: Stráž nad Nežárkou [756377]
- Majitel/uživatel pozemku: Česká republika, Státní pozemkový úřad, Husinecká 1024/11a, Žižkov, 13000 Praha 3

Zastavení č. 12

Křížek u Nového rybníka

- Označení: A11
- GPS: 49°03'03.22"N, 14°54'53.79"E
- Katastrální území: Pístina [720992]
- Majitel/uživatel pozemku: Hana Samcová

Zastavení č. 13

Křížek Brachů/Polanských

- Označení: A6
- GPS: 49°02'53.15"N, 14°54'38.71"E
- Katastrální území: Pístina [720992]
- Majitel/uživatel pozemku: Zdeněk Polanský
- Křížek je věnován na paměť Janu Houškovi, který se narodil 17. 6. 1884 v Pístitě. Byl odveden v roce 1915, jako náhradní záložník 75. pěšího pluku v J. Hradci. Zemřel 27. 2. 1916 na ošetřovně Červeného kříže, Asinara (ostrov u Sardinie v Itálii) na následky zranění. Oficiálně prohlášen za padlého byl až 20. 5. 1917.
- Křížek byl opraven v roce 2010 iniciativou a na náklady rodiny Houšků z č.p. 2

MAPA

Putování po křížcích, křížích
a božích mukách v Pístině a v okolí
u příležitosti poutě sv. Zdislavy 30. 5. 2015

Zastavení č. 9

Sokolský kámen

Zastavení č. 8

Zastavení č. 7

Zastavení č. 6

Zastavení č. 5

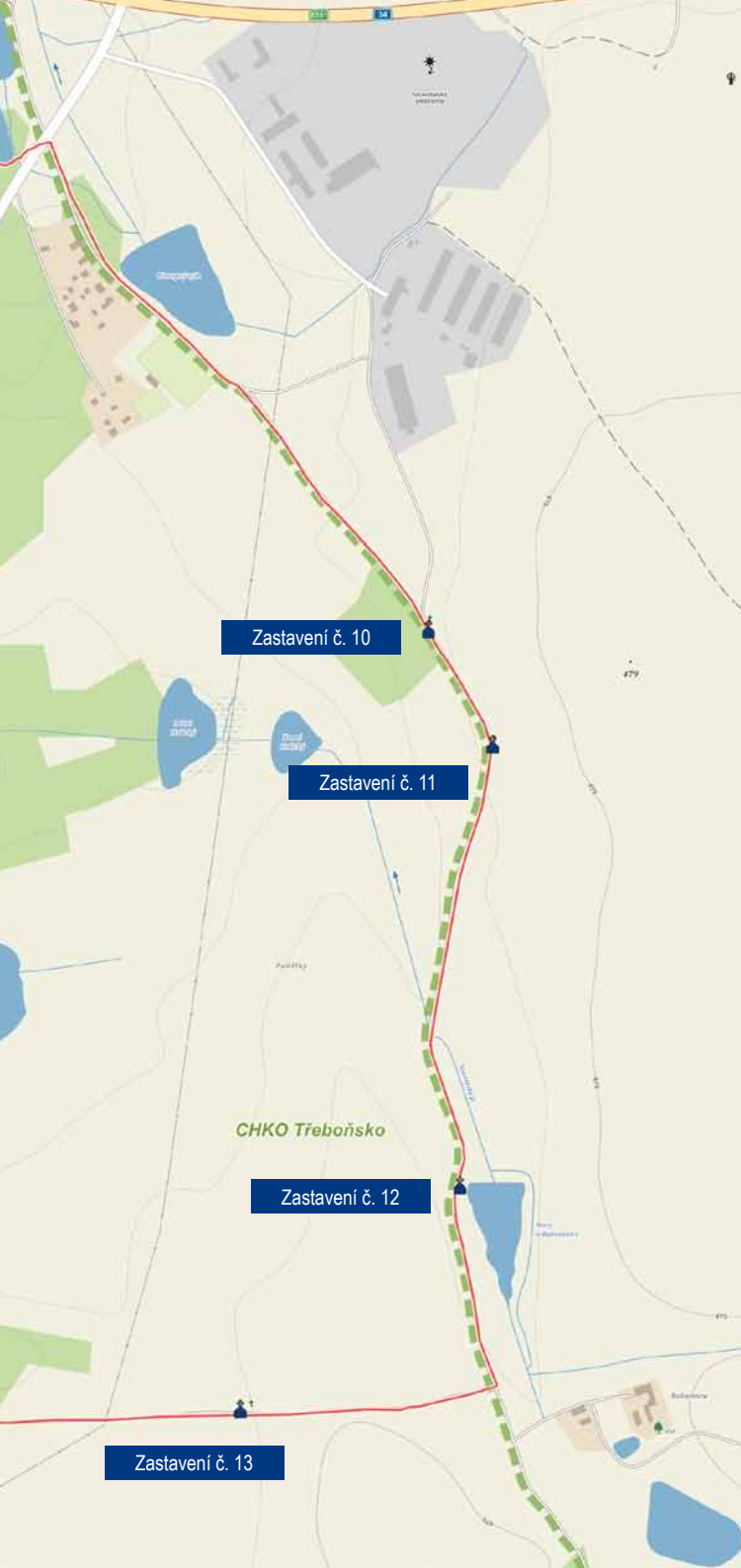
Zastavení č. 3

Zastavení č. 2

Zastavení č. 4

Zastavení č. 1

Přelina

Zastavení č. 1
Křížek u kaple sv. Kateřiny

Zastavení č. 2
Křížek Blažků za humny
k Březinám

Zastavení č. 3
Boží muka sv. Zdislavy

Zastavení č. 4
Křížek Houšků u Dolního
návesného

Zastavení č. 5
Boží muka sv. Kateřiny

Zastavení č. 6
Křížek Dvořáků v Háječku

Zastavení č. 7
Kříž Doňků

Zastavení č. 8
Křížek Vášů v Hlinicích

Zastavení č. 9
Křížek na Čáchovně
(plechový)

Sokolský kámen

Zastavení č. 10
Řepova boží muka na
strážské cestě

Zastavení č. 11
Křížek na strážské cestě

Zastavení č. 12
Křížek u Nového rybníka

Zastavení č. 13
Křížek Brachů/Polanských

Zastavení č. 13

Historie selských rodů

Grunt 1 - č.p. 12

Jíra Doňkův byl majitelem číslem 1 označeného gruntu ve vesnici v roce 1579. Odevzdával vrchnosti při sv. Jiří 5 grošů a 2 denáry, ten samý úrok dával při sv. Havlu. Odevzdával 2 džbery ovsa.

Matouš Doňka vlastnil tento grunt v roce 1613, měl 1 čtvrt' pozemku, vrchnosti ročně platil 10 grošů a 2 denáry a dával 1 mírku ovsa.

Matěj Doněk vlastnil tuto usedlost v roce 1654, měl 22 str. rolí. z toho oséval jako ozim 7 str. a jako jař 8 str. Choval 2 koně, 4 voly, 4 krávy, 7 jalovic, 16 ovcí a 6 prasat. Měl 1 strych lesa. Podle revisitační komise měl v roce 1668 výměry a počet dobytka podstatně menší - „Lesův měl pod 1 strych a stavení prostředně obstojí.“

Martin Doněk podle gruntovní knihy vlastnil grunt po zemřelém Matěji Doňkovi v roce 1696.

Matěj Doněk převzal usedlost od otce Martina v roce 1740.

Anton Doněk dědí grunt po otci Matějovi v roce 1773.

Josef Doněk přebírá grunt od svého otce Antonína v roce 1805 za 200 tis. zl. vdova.

Josefa Doňková hospodařila se synem na gruntě podle soupisu obyvatel v roce 1870. Na statku pracovali v té době 2 čeledínové a 2 služky. Podle odevzdávacího listu ze dne 9. 9. 1870 - pozůstalost po 29. 10. 1869 zemřelém Josefu Doňkovi, a sice statek č.p. 12 v ceně 8 200 zl. připadl nezletilému synovi Josefu Doňkovi. Vdova Josefa Doňková hospodařila na usedlosti do doby zletilosti syna Josefa, nebo do doby jeho sňatku.

Josef Doněk nar. v roce 1851, rolník, s manželkou Marií, nar. roku 1853 ze Stříbce, jsou vedeni jako majitelé gruntu v roce 1880. V té době měli jedinou dceru Albínu. Spolu s nimi žila vdova po zemřelém výměnkáři Josefa Doňková, nar. v roce 1814, která pocházela z Mnišku. Na statku sloužilo několik čeledínů a děveček: Kříž Michal z Příbraze, Brož Martin z Míšku, Brožová Kateřina z Míšku, Bouzková Rozina ze Žiče. Ve stájích statku bylo celkem 20 kusů hovězího dobytka.

Podle tržové smlouvy ze dne 18. 7. 1882 odepisuje se od usedlosti č.p. 12 v Pístině přídomčí č.p. 11 s převedením veškerých dluhů s poznamenáním, že ohledně těchto dluhů usedlost tato č.p. 12 jest skladbou hlavní a odespané přídomčí č.p. 11 je skladbou vedlejší. Josef Doněk s manželkou Marií byl majitelem usedlosti ještě v roce 1890. V té době měli už tři děti Karla, Františka a Albínu. Jako čeledínové a služky tam tehdy sloužili: Karel Kaiseršrot ze Stráže, Václav Cepák ze Žitče, František Sosna ze Stráže a Rozalie Trachtová z Příbraze. Stále s nimi v té době ještě žila vdova Josefa Doňková, nar. v roce 1814. Hospodář Josef Doněk s manželkou Marií vlastnili grunt ještě v roce 1900. V té době s nimi žily už jenom dvě děti, a sice syn František a dcera Marie. Sloužily zde Marie Kolářová z Pístitiny a Marie Pekárková z Plavska. V nájmu tu bydlela rodina Šimona Cacha ze Stráže - manželka Marie s dětmi Adolfem, Marií a Růženou. Žila s nimi také matka Anna Cachová, nar. v roce 1834. Rodina Josefa Doňka hospodařila na statku ještě v roce 1910.

František Doněk - narodil se v roce 1885 a hospodářství převzal 21. 1. 1912 s jeho ženou Annou, roz. Zemanovou ze Stříbce. Narodily se jim děti Jan, František a Květuše. František přestavěl statek č.p. 12 do dnešní podoby. Při přestavbě byla zbourána původní dřevěná světnice, kde se na trámu nalezl letopočet 1787, tehdy zde hospodařil Antonín Doněk, který také koupil Záhlnský rybník od tehdejšího barona ze Stráže nad Nežárkou. Zbořená světnice stála 126 let a dříví na stěnách i stropě bylo zdravé. František Doněk byl nejen hospodářem, rybníkářem, ale i aktivním člověkem ve vesnici, působil i jako starosta a kronikář obce, zemřel v roce 1961.

Jan Doněk - narodil se v roce 1913, byl rolníkem na hospodářství č.p. 12 v Pístině s manželkou Jarmilou, roz. Řepovou z Libořez, dcerou sedláka. Měli děti Libuši, Jana a Irenu. Hospodařili na usedlosti až do doby znárodnění. Jan Doněk s manželkou se stali členy JZD Pístitina a byli povinni sdružit ke společnému hospodaření veškerou půdu. V roce 1958 byli nuceni předat JZD všechny 4 rybníky a v roce 1959 i lesy. V roce 1987 byl objekt č.p. 12 zapsán do seznamu nemovitých kulturních památek jako zemědělská usedlost.

Irena Adamová roz. Doňková zdědila celou usedlost i s pozemky po smrti otce Jana Doňka v roce 1996. Pozemky a rybníky byly majitelům vráceny v restituci.

Radim Adam - narodil se v roce 1977. Roku 2008 přebral darem celou usedlost od své matky Ireny Adamové. Od této doby se se svou ženou Marcelou, roz. Žárovou a se svými třemi dcerami Evou, Adélou a Monikou intenzivně věnuje rekonstrukci statku a celkové revitalizaci veškerého nemovitého majetku zděděného po svých předcích. Věnuje se rybníkářství a chce pokračovat v hospodaření na gruntu jako předkové. I když nenese již jméno Doněk, je přímý potomek rodu Doňků a je jeho 13. generace.

Grunt 12 - čp. 2

Jiřík Houška je veden jako majitel gruntu v roce 1613. Měl 1 čtvrt' pozemků, platil vrchnosti 33 grošů úroku a dával 2 mírky ovsa.

Jiřík Houška - zřejmě už syn, vlastnil usedlost v roce 1654. Měl 36 str. polí, z čehož osíval na jaře a na podzim celkem 25 strychů. Choval 4 voly, 4 krávy, 8 jalovic, 46 ovcí a 9 prasat.

Barbora Houšková, vdova, byla majitelkou tohoto sedláckého gruntu v roce 1668, revisitační komise zjistila, že její „obširné stavení může obstát“.

Bartoš Houška podle gruntovní knihy vlastnil usedlost v roce 1716, kterou převzal po otci Pavlovi.

Lukáš Houška převzal od Bartoše Bracha - Houšky grunt v roce 1745.

Šimon Houška se stal majitelem gruntu v roce 1769.

Petr Houška se podle zápisu v grunt. knize ze dne 17. 4. 1810, fol. 46 stal majitelem usedlosti, suma 1410 zl.

Johan Houška dědí grunt dne 23. 1. 1856 po zemřelém otci Petrovi Houškovi v roce 1858, suma 1400 zlatých. Jan Houška - rolník, nar. v roce 1835, s manželkou Marií - Magdalenou, nar. v roce 1845 v Bošilci, vlastnili grunt ještě v roce 1870. V té době měli dvě děti a společně s nimi žili dva výměnkáři.

Jan Houška s manželkou Marií vlastnili usedlost ještě v roce 1880. Měli v té době tři syny - Petra, Jana a Josefa. Na statku tehdy žila zřejmě dosud svobodná sestra hospodáře Marie Houšková, nar. v roce 1842 s dcerou Marií, nar. v roce 1875. Jako čeledín zde sloužil František Žemlička ze Mláky; jako služka zde pracovala Josefa Zvonková, svobodná nádenice z Pístiny, s dětmi Františkem a Terezií. Dále zde žila Rozalie Zvonková, rovněž svobodná, se synem Ondřejem. V té době bylo na usedlosti celkem 22 kusů hovězího dobytka a 1 kůň. Rodina Jana Houšky téměř ve stejném složení hospodařila na gruntě i v roce 1890. Jan Houška s manželkou Marií a dětmi Janem a Josefem hospodařili na usedlosti ještě v roce 1900. Sloužila tam tehdy Johana Zelenková ze Stráže a čeledín Jan Punda.

Jan Houška nar. v roce 1868, s manželkou Annou, nar. v roce 1881 vlastnili usedlost od roku 1904. V roce 1910 měli tři děti: Josefa, Annu a Karla. Sloužil tu čeledín Voranschachtel z Nejdku a služka Marie Pundová z Roseče, dále pohůnek Jan Čoudek z Mišku. V nájmu tu žila rodina Vojtěcha Chába - manželka Marie a děti Albína a Kristína. Jan Houška s rodinou byl majitelem gruntu ještě do roku 1942. V 30. letech na statku ještě žila a vypomáhala rodina Kopytova. V době protektorátu na statku sloužila postupně Kristína Čuchnová, Božena Jonáčková a Emma Chalupová. Po válce pak v letech 1945 - 1949 německý zajatec Hans.

Josef Houška nar. v roce 1906, s manželkou Marií Vrchotovou, nar. v roce 1913 v Pístině, převzal grunt v roce 1942. V té době měli tři děti Josefa, Marii a Jana. Na usedlosti s nimi ještě žil Jan Houška (do roku 1952) a sestra majitele Anna. V polovině padesátých let většinu polností převzalo JZD. Poslední koře byli Žanda a Minda. V roce 1965 zde žili Josef a Marie Houškovi, sestra majitele Anna, dcera Marie s manželem Milanem Urbánkem a dcerami Martou a Milenou, a syn Jan. 1968 - 1970 zde žil vysokoškolský učitel Pavel Voska.

Marie Houšková byla majitelkou chalupy v letech 1987 - 1996. V této době byla na statku jedna kráva a 12 ovcí.

Ing. Jan Houška nar. v roce 1942, se stal majitelem usedlosti v roce 1996. Od roku 1992 obnovil hospodaření na vlastních pozemcích.

Jan Houška nar. v roce 1975, se stal majitelem usedlosti v roce 2005. V letech 1993 - 2007 zde v podnájmech žily rodiny Hronova, Řimnáčova, Šustekova, Emilova - zeť bývalého premiéra Jozefa Lenárta a početná rodina Dunkova. V roce 2014 žil na statku majitel a sestra Jana se svým partnerem Josefem Davidem a dcerou Barborou.

Grunt 16 - č.p. 8

Jan Tomiška vlastnil tento grunt v pořadí 16. podle slavatovského urbáře v roce 1613. Měl 2 čtvrtě pozemků, platil 20 grošů a 6 denárů úroků a dával 2 džbery ovsa.

Jan Tomiška, zřejmě už syn, byl majitelem usedlosti podle berní ruly v roce 1654. Vlastnil celkem 36 str. polí, z toho každoročně vždy na jaře a na podzim osíval 20 strychů. Choval 4 voly, 5 krav, 10 jalovic, 33 ovcí a 6 prasat. Jan Tomiška vlastnil grunt ještě v roce 1668, revisitační komise ohodnotila jeho stavení jako dobré, má též gruntovní chalupu pro podruha.

Matěj Tomiška se majitelem usedlosti stal po smrti svého otce Jana v roce 1697.

Jan Tomiška zdědil grunt po otci Matějovi v roce 1743.

Jan Tomiška - stal se hospodářem na této usedlosti „po smrti předešlého majitele“ v roce 1774. Podle pozůstalostního protokolu zemřel Jan Tomiška bez testamentu roku 1798.

Jiří Tomiška byl podle zápisu v grunt. knize ze dne 31. 12. 1822 hospodářem na této chalupě v roce 1823.

Jan Tomiška a Terezie, roz. Vášová, převzali grunt v roce 1854 za 1 200 zl. Jan Tomiška - rolník nar. v roce 1812 a manželka Terezie, nar. 1815, vlastnili grunt ještě v roce 1870. Měli v té době tři děti a žil s nimi dosud svobodný bratr hospodáře Josef nar. v roce 1820. Jan Tomiška s manželkou Terezií vlastnili usedlost ještě v roce 1880. V té době na statku žil už jen jeden syn Josef s manželkou Terezií. Sloužila zde Markéta Prokšová z Plavska a Karolina Safránková z Novosedel. Celkem měli 15 kusů hov. dobytka.

Josef Tomiška syn, nar. roku 1840, s manželkou Terezií, nar. v roce 1841 v Dol. Lhotě, vlastnili usedlost v roce 1890. Na statku v té době bydlela Anežka Blažková, dcera od sestry majitele a Josef Tomiška, nar. v roce 1820, strýc majitele. Na výměnku žili původní majitelé statku Jan Tomiška s manželkou Terezií. Sloužila tu jako děvečka Albína Neckářová z Libořez. Rodina Josefa Tomišky hospodařila na usedlosti ještě v roce 1900.

František Blažek se ženou Anežkou vlastnil usedlost od 16. 6. 1906. Podle odevzdávacího listu ze dne 14. 6. 1907, zřejmě po smrti Anežky se stává František Blažek majitelem celé usedlosti. František Blažek nar. v roce 1882 ve Stříbřeci s manželkou Kristinou, nar. v roce 1879 v Roseči vlastnili usedlost dle odevzdávacího listu ze dne 14. 6. 1907. V roce 1910 měli dvě děti Františka a Marii. Na výměnku žili dosavadní majitelé statku Josef Tomiška s manželkou Terezií. Sloužil tu čeledín Karel Kopyta a František Slonka. František Blažek - rolník s rodinou vlastnil grunt i v roce 1921. Posléze se jim narodili další 3 děti, a to v roce 1911 Anežka, 1913 Josef a v roce 1917 Jan.

Josef Blažek v roce 1931, jako 18letý, po smrti hospodáře Františka Blažka, zdědil statek a stal se hospodářem a zároveň i výhradním vlastníkem celého statku. Na statku hospodařil nepřetržitě a dobře. Oženil se s Blaženou Špulákovou ze statku ve Dvorcích. Z tohoto manželství se narodil syn Josef v roce 1943. Během svého hospodaření rozšířil majetek a velikost statku hlavně nákupem rybníků. Přikoupil tak rybník Příbrazský v k.ú. Příbraz o výměře 34 ha, rybník Strážská černá o výměře 12 ha, Blatečko o výměře 8 ha a Malá Černá o výměře 2 ha v k.ú. Zíteč. Rozšířil i vlastní sádky na ryby. Rodiče jeho manželky prodali statek ve Dvorcích, neboť dcera Blažena byla jejich jedinou dcerou, a přestěhovali se na statek do Pístitiny, kde účinně pomáhali s hospodařením – hlavně otec – Tomáš Špulák, který byl zkušeným a moudrým hospodářem. Josef Blažek vlastnil celý statek až do roku 1950, kdy mu byly vyvlastněny rybníky a lesy.

JZD Pístitina vyvlastňuje roku 1954, po vstupu Josefa Blažka do JZD (po velkém násilí a hrozbě vystěhování), hospodářské budovy a veškerý živý a mrtvý inventář. Objekty pak družstvo rozšířilo o další stáje pro dojnice. Hospodář Josef Blažek pracoval v družstvu jako kočí, později jako traktorista a jeho manželka jako ošetřovatelka dojnic do důchodového věku. Josef Blažek zemřel v roce 1973.

Ing. Josef Blažek získal celý majetek statku v restitucích v roce 1991, kdy hospodářské budovy statku musel finančně odkoupit od JZD Stráž.

VD Mechanika Praha koupila obytné budovy statku roku 1977, a nechala zde vybudovat rekreační zařízení, které provozovala až do roku 1994.

Ústav sociální péče o mládež je od roku 1994 vlastníkem tohoto bývalého rekreačního zařízení do současné doby.

Rodina Ing. Blažka je i v současné době, tj. v roce 2015, vlastníkem ostatního majetku statku, tj. rybníků, lesů a zbytku zemědělské půdy.

Pojmenování po chalupě

Jak bývá obvyklé v jihočeských vesnicích, udržují se názvy usedlostí „po chalupě“. I toto pojmenování se pak různě v historii vyvíjelo a tak mnohdy se ani starousedlíci nemohou shodnout, jak se které usedlosti vlastně říká. Snahou tedy bylo alespoň částečně do toho vnést jasno a byl zpracován následující přehled. Č.p. (čísla popisná) vznikla na konci 18st. na základě královského sčítání obyvatel a domů v rakouském mocnářství v roce 1770 a toto číslování se udrželo v podstatě dodnes. Tato čísla popisná tak nahradila číslování gruntů a chalup z 16. století podle gruntovních knih. V obecní kronice je zaznamenáno pojmenování po chalupě z roku 1930. V tabulce je ještě sloupec se zavedenými názvy chalup, jak je používají v současnosti místní pamětníci a konečně pak současní obyvatelé.

č.p.	číslo podle gruntovní knihy	pojmenování po chalupě	zavedené názvy chalup	současní obyvatelé
1	Grunt 11	u Kutilů		Zahradníkoví
2	Grunt 12	u Houšků		Houškovi
3	Grunt 13	u Vášů		Jiráčkovi
4	Chalupa č.p. 4	ve Vášově chalupě		Fišerovi st.
5	Grunt 14	u Valendů		Fišerovi ml.
6	Chalupa č.p. 6	ve Smrčkové chalupě	u Krejčů	Jechová - rekreační
7	Grunt 15	u Smrčků		Blažkovi
8	Grunt 16	u Tomišků		domov pro osoby se zdrav. post.
9	Chalupa č.p. 9	v Tomišské chalupě	u Solilů	Pejša - rekreační
10	Chalupa č.p. 10	u Udrů		Trojákoví
11	Chalupa č.p. 11	u Kálů	u Bártů	Keltoš - neobydleno
12	Grunt 1	u Doňků		Adamovi
13	Grunt 2	u Spurnů		Spurní
14	Chalupa 25	u Kučerů		Čuchnová - rekreační
15	Chalupa č.p. 15	v Dvořákové chalupě	u Svobodů	Táborský - rekreační
16	Grunt 3	u Dvořáků		Bouškovi
17	Grunt 4	u Křížů		Břicháčkovi - rekreační
18	Grunt 5	u Kadlů	u Kaštánků	Petrovi
19	Grunt 6	u Herynků		Průchovi

č.p.	číslo podle gruntovní knihy	pojmenování po chalupě	zavedené názvy chalup	současní obyvatelé
20	Chalupa č.p. 20	v Herynkové chalupě	u Vítků	Pracní - rekreační
21	Chalupa č.p. 21		u Hájků	Urbánek - rekreační
22	Chalupa 23	u Slouhů	u Slovanů	Mihók - rekreační
23	Grunt 7	u Brachů		Polanští
24	Chalupa č.p. 24	v Brachové chalupě		Kubínovi - rekreační
25	Grunt 8	u Kubínů		Vladimír Šašek
26	Chalupa č.p. 26	u Fantyšů	u Šveců	Pacíkovi
27	Grunt 9	na Kopečku	u Hryzáků	Kozlovi (Miroslav)
28	Grunt 10	u Vitků		Jiří Jech
29	Chalupa č.p. 29	ve Vítkové chalupě		Bartošová - rekreační
30	Chalupa č.p. 30	u Píchů		Marie Maryšková
31	Chalupa č.p. 31		u Buštů	J. Lískovec
32	Chalupa č.p. 32	Obecní kovářská dílna		hasičská zbrojnice
33	Chalupa č.p. 33	Chudobinec		Maryška - rekreační
34	Chalupa č.p. 34	Židovský hřbitov		Moravec - rekreační
35	Chalupa č.p. 35	Pazderna (zrušena)		obecní úřad
36	Chalupa č.p. 36	Dvůr Bašta		Meduna - rekreační
37	Dvůr Bašta č.p. 37	Dvůr Bašta		Meduna - rekreační
38	Chalupa 24	u Slobodníků		Josef Vlček
39	Chalupa č.p. 39		u Chalupů	Řimnáčovi
40	Chalupa č.p. 40		u Zachů	Kristina Čuchnová
41	Chalupa č.p. 41	u Udrů		František Hornýk
42	Chalupa č.p. 42		u Šindelků	Jankovcovi - rekreační
43	Chalupa č.p. 43	v Kutilové chalupě		Kozlovi (Jaroslav)
44	Chalupa č.p. 44	u Zemanů, v lukách	stará hasičárna	potraviny a spol. místnost
45	Chalupa č.p. 45	(stojí na Gruntě čp. 18)	u Hrádků	Tomíškovi - rekreační
46	Chalupa č.p. 46	ve Spurné chalupě	u Elingrů	El Kassemová

č.p.	číslo podle gruntnovní knihy	pojmenování po chalupě	zavedené názvy chalup	současní obyvatelé
47	Chalupa č.p. 47		u Čuchnů	Čuchnovi
48	Chalupa č.p. 48	ve Křížové chalupě		Špulákoví
49	Chalupa č.p. 49	na Kadlově		Kovářová - rekreační
50	Chalupa č.p. 50		u Křížů	Břicháčkovi - rekreační
51	Chalupa č.p. 51	u Nácků		Radovan Hanta
52	Chalupa č.p. 52		u Kopytů	Hantovi
53	Chalupa č.p. 53	Brunerová Hájovna		Hrádkovi a Hrdličkovi
54	Chalupa č.p. 54	obecní hostinec		Pecha - podnikání
55	Chalupa č.p. 55	Hofbauerovy sádky		Radkovičovi
56	Chalupa č.p. 56	Vášův haltýř		Průchovi - rekreační
57	Chalupa č.p. 57	u Kolářů		Ladislava Deuschová
58	Chalupa č.p. 58	Vítkova chalupa - malá strana	u Kovářů	Kovářovi
59	Chalupa č.p. 59	u Tomišků - malá strana		domov pro osoby se zdrav. post.
60	Chalupa č.p. 60	u Valendů - malá strana		Vrchotovi
61	Chalupa č.p. 61		u Cachů	Zdena Šachlová
62	Chalupa č.p. 62	Doňkův haltýř		Adamovi - rekreační
63	Chalupa č.p. 63		u Poláků	Lindnerovi
64		Brunerova cihelna	číslo je převzato po staré cihelně	Kozákovi (současný dům Kozákových je novostavbou na louce)
65			u Maxů	Hana Samcová
66			u Kubičků	Karlíkovi
67			u Hajnů	Kopelent - rekreační
68			bývalý teletník	Blažkovi - rekreační
69				Zdeněk Daňha
70				Jannovi

Zajímavosti z historie

- První písemné zmínky o vesnici jsou z roku 1397, kdy se objevuje název „Pyestyna“, k tomuto datu se také slaví výročí založení vesnice. Kulaté výročí 620 let založení bude v roce 2017. Název je odvozen od slovního základu „písek“, tj. od písčitého okolí a hornin při kolonizaci a vzniku vesnice.
- Obec vznikla kolonizací okolí Stráže nad Nežárkou.
- Pístitina stejně jako každá vesnice měla i svou pastoušku, což byla budova, kde bydlel obecní pastýř. Ten měl ve vesnici celkem v současnosti nedořešené postavení. Dnes tento objekt již neexistuje, byl to přístavek k č.p. 33. Posledním obyvatel byl starý pan Šlimer, který tam žil v haraburdí až do 50. let 20. století, kdy zemřel a obcí mu byl vypraven pohřeb. Do rakve ho oblékl tehdejší starosta p. Kozel, který mu věnoval svůj oblek.
- Obec má celkem velký katastr, na němž je mimo vesnici i několik samot (Stávecká bašta Radkovičů, Dvůr Bašta p. Nováková a p. Ornstová dříve Brunerovi, Doňků haltýř, usedlosti u Židovského hřbitova, chaty u Nové řeky).
- Největší počet obyvatel měla vesnice na přelomu 19 a 20. století, kdy se počet obyvatel pohyboval kolem 350 občanů, pak se začal snižovat až k současnému počtu. Počet obyvatel 1992 - 100 ob., 1993 - 95 ob., 1996 - 173 ob. (nárůst díky přestěhování ústavu sociální péče). V současné době má obec 192 obyvatel, po ukončení činnosti Domova Pístitina lze očekávat počet obyvatel kolem 140 občanů.
- Kronika obce Pístitiny byla zavedena v roce 1927. Prvním kronikářem byl p. František Doněk. Kronika nebyla vedena od roku 1985 do konce roku 1997, zápisy byly dělány retrospektivně.
- Dne 28. 10. 1988 byla vysazena u autobusové zastávky lípa k 70. výročí samostatnosti ČR.
- Čápi měli své tradiční hnízdo na návsi obce. Zápisy o nich bývaly trvalým a pravidelným záznamem v kronikách. Naposled čápi zahnízdili v roce 2000 a od té doby již zůstalo hnízdiště opuštěné.
- Zajímavostí vesnice jsou kamenné desky, kterými se ohraničovaly pozemky. Kamenné desky se dobývaly v řadě lomů v okolí vesnice – Hlinice, Kamenný vrch. Po II. světové válce začalo docházet k jejich odstraňování, kámen se využíval pro stavební účely. Přesto se dodnes zachovalo několik linií těchto zvláštních „kamenných plotů“ např. mezi Blažků, Vrchetů, Vášů a Houšků, mezi Spurnými a Dvořákovými (v současnosti Bouškovými), velmi zřetelný je „kamenný plot“ je mezi Adamovými a Daňhů.
- Dnes již neexistující budovou, která byla v lukách za domem č. 66 (dnes Karlíků), byla pazderna. Podle některých zdrojů pak sloužila také jako chudobinec. Dále od vesnice byla proto, že při zpracování lnu docházelo k požárům, a tak stávala dále od vesnice, aby případným požárem nebyla zasažena.
- V roce 1949 byla bývalá kovárna změněna na obecní prádelnu pro praní prádla. O tomto, na svou dobu, pokrokovém projektu se psalo i v celostátním tisku. „Teď co vyperu za půlden v měsíci, tak to jsem dřívě prala čtrnáctidenně a trvalo mi to vždy celý den,“ chválí si jedna z pístitinských žen v Rudém právu ze dne 20. 2. 1949.
- Vesnice byla již v roce 1990 vyhlášena vesnickou památkovou zónou proto, že si jako jedna z malá vesnic na okrese J. Hradec zachovala svůj historický ráz.
- První porevoluční soukromý podnikatel v obci byl J. Karlík č.p. 66, svou živnost založil v roce 1991.
- V roce 1992 byla sepsána petice za osamostatnění vesnice. 29.2. 1990 proběhly volby do obecního zastupitelstva, starostou se stal O. Průcha.

- Hostinec pana Z. Polanského fungoval od roku 1995 po mnoho let, v současné době v obci žádný hostinec není.
- V roce 1995 ukončil Ústav sociální péče svou činnost ve strážském zámku po více než třiceti letech a přemístil se do Pístitiny do adaptovaného rekreačního zařízení Mechanika Praha. Důvodem bylo jak vrácení zámku původním majitelům, tak nevyhovující podmínky pro život klientek.
- V roce 2012 se uskutečnilo setkání rodáků u příležitosti 615 let založení vesnice.
- Sbor dobrovolných hasičů byl v obci založen v roce 1895 a letos oslaví kulaté výročí 120 let založení. Novodobá historie SDH se začala psát rokem 2006 kdy došlo k obnově aktivní činnosti sboru zejména díky M. Kozlovi ml., F. Radovi, M. Jannovi, bratrům Jiráčkovým a R. Hantovi. Tím také došlo k obnově společenských a kulturních aktivit v obci.

Z dobového tisku

PISTITINA.
Požár v Pístitině. V pondělí o 5. hodině ranní povstal v usedlosti Jana Tomášky požár, který v nedlouhé době rozšířil se po celé sítěře, neboť tato byla kryta došky, které dravému živlu nebránily nijak, aby se rychle nerozšířil. Místnímu has. sboru, který jediný dostavil se k požáru, nezbylo nic jiného, než doutnající zbytky krovu uhasiti. Usedlost Tomášky leží na samotě a je zvláště, že všechny požáry vzniklé v roce 1936 a tento zachvátily usedlosti na samotě. Postižený je sice pojištěn u Slavie a I. vzájemně české, ale vzniklá škoda požárem není nijak pojištěna kryta.

18. 6. 1937 - Ohlas od Nežárky

Požár v Pístitině. V pondělí o 5. h. ranní vypukl na samotě u Jana Tomášky u Pístitiny, který ztrávil celé stavení. Požár se rychle rozšířil, poněvadž dům byl doškami krytý, takže dravému živlu nekladly velikého odporu. Požáru zúčastnil se pouze místní pístitinský hasičský sbor, který nemohl už nic zachrániti. Postižený je pojištěn u pojišťovny Slavie a První české vzájemně na 30.000 Kč, škodu si však odhaduje na 40.000 Kč. Je zvláště, že v katastru obce Pístitina vznikají požáry jen na samotách. V uplynulém roce vyhořela dne 13. října samota Bašta, kde byl požár založen a hned na to 29. listopadu hořela samota-cihelna Fr. Marka, kde příčina požáru se ne zjistila, usuzovalo se však, že i tento požár byl zločinnou rukou založen.

24. 6. 1937 - Zájmy Českomoravské vysočiny

★ ★

POZNÁMKA Správné závěry

Stalo se, že v JZD Pístitina na třebohském okrese se do čela družstva dostal kulak Vrchota. I začal provádět svou. Naoko hájil zájmy družstva — ve skutečnosti popouzoval družstevníky proti okresním orgánům, ponoukal je k neplnění povinností vůči státu a konec konců k poškození zájmů vlastního družstva. Ve žních přišel s předsedou vesnické organizace na okres a žádal skrtnuti povinných dodávek. Prý se neurodilo. Nepodařilo se mu však přesvědčit o „neurodce“ a odešel s nepořízenou. A JZD Pístitina dodávky splnilo.

Když přišel výkup brambor, kulak Vrchota pokus opakovat. Tentokrát šel na to trochu jinak a poslal na okres deputaci složenou z místopředsedy JZD, předsedy národního výboru a předsedy vesnické organizace. Brambory nenarostly, nemůžeme dodat — zněl vzkaz z Pístitiny. Pracovníci ONV, kteří situaci v obci znali, si s deputací sedli, pohovořili a na rozhodnou lidé z Pístitiny prohlásili, že konec konců družstvo výkup spinit může. Doma však nepochodili. Předseda JZD — kulak Vrchota se postavil na zadní — a představenstvo plnění dodávek odmítlo.

Tu se konečně do věci vložil výbor stranické organizace a rada MNV. Prohlédli kulakovy spády, pro něž se mu dařilo někdy strhávat na svou stranu i pověse funkcionáře, a usnesly se, že kulak nesmí být už dále předsedou jejich JZD. Krátce nato se sešla členská schůze družstva a kulak Vrchota zavrhl funkce předsedy.

Podobné rejdy tropí kulaci, kteří se vtěhli do funkcí, bezpochyby i v jiných družstvech. Když se byro okresního výboru KSC v Českém Krumlově touto otázkou zabývalo, zjistilo, že na okrese zastává v družstvech i na státním statku různé funkce více než 20 kulaků. Bylo rozhodnuto, aby tyto kulaci byli z funkcí odvoláni. Družstevníci si za ně zvolili nové funkcionáře, pracující rolníky. Takové závěry jsou jisté správné. (rů)

6. 11. 1958 - Rudé právo

Pístitina.
 Pístitin.
 Ob. 339 Č. 339
 Pošta, telegraf, fara, škola, zdravot. obvod: Stráž - stanice Třeboh [16 km].
Přírůčeky: obecní 30%, školní 35% - Jmění obce: pole, luka, lesy, domy - Dluhy 16.000 K.
Obecní zastupitelstvo: Star. Zahradník Jos. - Radní: Dvořák Fr. - Blažek Fr. - Průcha Vojt. - Výbor: Kovář Jos. - Průcha Fr. - Doněk Jos. - Tomáška Bened. - Spurný Kar. - Ust. 20. září 1913. - Obec, síluha Vaša Jak.
Sporitelni a záložni spolek pro Pístitinu u Stráže n. Neč. (neobn.): Zahradník Jos. star., Kaštanek Lambert, nám. star., Dvořák Fr., Houška Jan, Vítek Václ.; podp. 2 čl. předs. Velkostatek (viz Příbraz): Dvůr Bašta: Petřů T., porybný. - Revir Bašta.
Hostinec: Hájek Jan (i traf.).
Kolář: Vítek Jos.
Kovář: Maxa Ad.
Kramářství: Blažek Fr. (i cihelna).
Krejčí: Průcha Fr.
Spolký: Sbor dobrov. has. - Odb. Nár. Jedn. Pošum.

Zdroje a citace

- Web obce Pístina
- Kroniky obce Pístina
- Kamenná boží muka v jižních Čechách a přilehlé Moravě (Z. Paloušová 2009)
- Stráž nad Nežárkou (obec Stráž nad Nežárkou 2002, M. Hule)
- MAS Třeboňsko, o.p.s (webové portály)
- Zděná boží muka v jižních Čechách (P. Hájek 2009)
- Nad hladinami rybníků (manželé Kodlovi 2001)
- O životě a lidech na panství strážském (J. Brožek a F. Jílek 2008)

Závěr

Tento bulletin s názvem „Putování po křížcích, křížích a božích mukách“ byl zpracován v období 01-05/2015. Autoři uvítají jakékoliv připomínky, názory a doporučení k vlastní publikaci - k textům i fotografiím - které je možné posílat na email: info@tr-ops.cz

Na další společná díla se těší

Kolektiv autorů

Projekt **Putování pro křížcích, křížích
a božích mukách v Pístině a v okolí**
je podpořen Jihočeským krajem

Jihočeský kraj

Třeboňská rozvojová společnost o.p.s.
2015

